

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.463/2011/7. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Bodnárné dr. Szabó Zsuzsanna ügyvéd (cím) által képviselt **felperes neve, címe** felperesnek - a Dr. Szentjóni Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: Dr. Szentjóni Zoltán ügyvéd) által képviselt Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság (4024 Debrecen, Sumen u. 2.) alperes ellen kártérítés iránt indított perében - melybe a felperes pernyertessége érdekében beavatkozott az előbb személyesen eljáró, majd a fellebbezési eljárás során Bodnárné dr. Szabó Zsuzsanna ügyvéd (cím) által képviselt **beavatkozó neve** b.-i (cím) lakos - a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 9.P.20.960/2010/22. számú ítélete ellen a felperes által 25., a beavatkozó által 24. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 18 750 (Tizennyolcezer-hétszázötven) forint általános forgalmi adót tartalmazó 93 750 (Kilencvenháromezer-hétszázötven) forint fellebbezési eljárási költséget és térítsen meg az államnak külön felhívásra 900 000 (Kilencszázezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperes és a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Miniszter 1997. szeptember 4-én támogatási szerződést kötöttek egymással, amelynek tárgya az volt, hogy a pályázó, a felperes a Központi Környezetvédelmi Alapból 2 000 000 forint kamatmentes, visszafizetendő támogatást kap „valós idejű, zárt láncú madármegfigyelés és multimédia” céljára. A fejlesztés telephelye a Hortobágyi Nemzeti Park területe volt. A megállapodás szerint a fejlesztés megvalósításához az elnyert támogatáson felül a felperes saját forrásként 6 004 000 forintot biztosított. A támogatás visszafizetési határideje 1999. december 31. volt.

Arra tekintettel, hogy a zárt láncú madármegfigyelés az alperes területén történik a támogatási szerződés értelmében, a felperes kérelemmel fordult a Hortobágyi Nemzeti Parkhoz, hogy engedélyezze a kamerarendszer kiépítését.

1996. november 8-án az alperes levélben arról tájékoztatta a felperest, hogy „a pályázatban szereplő berendezések és rendszer műszaki próbája 1996 szeptemberében megtörtént, a rendszer végső üzembe helyezésére 1997 tavaszán, a kanalas gémekek fészkelési időszakának kezdete előtt lesz lehetőség.” A berendezések telepítéséhez a fenti időpontban a központi halastó 6. és 7. számú tavain, valamint egy közösen kiválasztott kékvércse telepen járult hozzá azzal a feltétellel, hogy a berendezések működtetése a védett fajokat nem zavarhatja.

A hortobágyi halastó 7. számú taván 1997. kora tavaszán a rendszert kihelyezték.

A kamera megfigyelőrendszer kiépítését az alperes alkalmazásában álló természetvédelmi őrök közül többen a kezdetektől fogva ellenezték, tekintettel arra, hogy véleményük szerint az a tény, hogy a különleges természeti értéket képviselő nádi gém telepet tv-kamerával figyelik, önmagában veszélyezteti a madarak élőhelyét, a madarak költési szokásait hátrányosan befolyásolja.

1997. április 21-én kelt levelében az alperes azt közölte a felperessel, hogy „a kanalas gémekek Hortobágy halastón videokamerával történő felvételével kapcsolatos kérését az alábbi feltételekkel engedélyezem: a kamera felállítása helyét igazgatóságunk által 1996. februárban küldött levélben megjelölt halastórészen **B. M.** természetvédelmi őrral a helyszínen pontosan kell kijelölni. A beavatkozás a fészkeket közvetlenül nem érintheti. A technikai eszközök levételére csak a fiókok kirepülése után kerülhet sor”.

Az alperes természetvédelmi őrei 1998 márciusában levélben is tiltakoztak a kamerarendszer működtetése miatt. A levélben egyebek mellett azt fogalmazták meg, hogy „a kamera kihelyezése nem az egyetlen és egyszeri háborgatása a költőszigetnek, ez 1997-ben kiderült. Üzemhiba, beállítás és más kényszer miatt többszöri zaklatásnak ki vannak téve a madarak. Jól ismert, hogy a megijesztett gémfiókák leugrálnak a fészkekről. Ne tegyük ki őket az esetleges pusztulásnak.”

A Hortobágyi Nemzeti Park igazgatója 1998. május 5-én kelt, a beavatkozóhoz - aki a felperes beltagja - címzett levelében egyebek mellett az alábbiakat írta:

„Fokozottan védett fajok filmezése az 1996. évi LIII. törvény 43. § (1) bekezdése értelmében úgy végezhető, hogy a tevékenység a faj egyedeit semmilyen élettevékenységében ne zavarja. Ezen feltétellel engedélyezem kékvércse és fehér gólyafészkeknél történő filmezését és megfigyelésüket videokamerával.

1998. április 11-én kelt levelében tájékoztatást kért azokról a tényekről, amelyek alapján az idén nem engedélyeztük Hortobágy halastónak kanalas gém telep filmezését. A tavalyi évben felmerült problémákat illetően mellékelten megküldöm munkatársaim, valamint a területet szintén rendszeresen járó szakemberek által készített jelentés másolatát. A 7.

tőegység nádszigetén idén csak az eddigi évtizedekben tapasztalt egyedszám töredékében telepedtek meg kanalas gémei, a kolónia másik tőegységre települt át. Ebben valószínűleg szerepet játszott a múlt évi filmezéssel együtt járó zavarás."

A felperes elfogadta, hogy 1998 tavaszától a zárt láncú kamerarendszert a korábbi módon nem üzemeltetheti, így újabb hálózatot alakított ki a Bükki Nemzeti Park Területén.

Tekintettel arra, hogy a pályázó a 2 000 000 forint kamatmentes támogatást határidőre nem fizette vissza, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt pert indított a támogatás visszafizetése iránt a pályázóval szemben. A PKKB 2004. február 17-én kelt és a Fővárosi Bíróság 2005. március 9-i ítéletével helybenhagyott ítéletében kötelezte jelen per felperesét és mögöttes felelősként a jelen per beavatkozóját, fizessék vissza a 2 000 000 forintot és annak 2000. január 1-től járó kamatát. A Legfelsőbb Bíróság az ítélettel szemben előterjesztett felülvizsgálati kérelmet elutasította. Az eljárás során a beavatkozó 2002. szeptember 5-én kelt előkészítő iratában egyebek mellett azt írta, hogy „a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság törvénysértő módon járt el, amikor, mint hatóság úgy akadályozta a támogatási szerződésben előírt közcélú fejlesztést, hogy nem hozott határozatot arról, amit néhány munkatársuk megalapozatlanul állított, mégis megtiltották a ráadásul általuk kijelölt és nem általam kért helyszínen a tevékenységet."

A felperes 2002. június 27-én kelt levelében a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumhoz fordult, kérve felügyeleti vizsgálat kezdeményezését, amiatt, hogy a Hortobágyi Nemzeti Park a videokamera alkalmazásával történő madármegfigyelést megtiltotta. Kérte, hogy a minisztérium szólítsa fel a nemzeti park igazgatóságát szabályos eljárás lefolytatására.

A minisztérium válaszlevelében közölte, hogy a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága hatóságként jár el, tőle hatáskör nem vonható el.

A felperes 2006. június 13-án pert indított a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériummal szemben 56 020 000 forint és kamatai megfizetése iránt államigazgatási jogkörben okozott kár, illetve biztatási kár címén, kérve a minisztérium marasztalását. A Fővárosi Bíróság elsőfokú ítéletében a keresetet elutasította, megállapítva, hogy a követelés elévült, tekintettel arra, hogy annak kezdő időpontja 1998. március 1., amikor a kamerarendszer működését leállították. A fellebbezés folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla 2 000 000 forint és járulékai tekintetében a per megszüntetéséről rendelkezett, e körben az első fokú ítéletet hatályon kívül helyezte, egyebekben helybenhagyta. A Legfelsőbb Bíróság 2011. február 23-án kelt felülvizsgálati eljárás során hozott ítéletében a jogerős ítélet permegszüntetéséről és azzal összefüggő hatályon kívül helyezéséről szóló rendelkezéseit hatályon kívül helyezte, s ebben a körben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, egyebekben pedig a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Az elsőfokú eljárás során a Fővárosi Bíróság előtt 2008. szeptember 26-án megtartott tárgyaláson Dr. **K. G.**, a Hortobágyi Nemzeti Park természetvédelmi őre tanúvallomásában egyebek mellett azt adta elő, hogy „a kamerázást követő évben még a szigeten fészkel a kanalas gém és a nagy károkatona is. Évek múlva telepedtek át a kanalas gémei, őket

nem követték a nagy kárókatonák, de a kárókatonák is későbbiekben másik területre mentek. Az tehát a madarak szokása, hogy a költőterületüket időközönként változtatják."

A felperes módosított keresetében 55 720 000 forint tőke és annak kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Ptk. 349. § (1) bekezdése alapján. Álláspontja szerint az alperes akkor, amikor 1998 tavaszán megtiltotta a területén a kanalas gém videokamerával történő megfigyelését, közigazgatási jogkörben eljárva döntött, s függetlenül attól, hogy döntése határozati formában nem jelent meg, az 1998. május 5-i levél valójában egy közigazgatási határozatként értelmezhető. Ebben ugyan jogorvoslati jogára nem oktatták ki, ám kára nem is ebből ered, hanem abból, hogy vele a levélben hamis adatokat közöltek, s ezért látszólag oka sem volt jogorvoslati kérelem előterjesztésére. Állítása szerint 2008. szeptember 26-ig, Dr. **K. G.** Fővárosi Bíróság előtt tett tanúvallomásaig az elévülés nyugodott, mert csak ekkor jutott tudomására az a tény, hogy a kanalas géme kamerázást követő évben még az érintett szigeten fészkeltek, azaz ekkor vált előtte ismertté, hogy amennyiben jogorvoslati jogával az 1998. május 5-i levélhez kapcsolódóan élt volna, az eredményre vezetett volna. Állította, hogy hamis adatok alapján tiltották meg a kanalas géme kamerával való megfigyelését 1998-ban. Előadása szerint kára az eszköztelepítés költségeként felmerült 8 000 000 forintból, a „kényszerű ellenbizonyítás” költségeként előállt 200 000 forintból, illetve elmaradt hasznából tevődik össze.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, vitatta, hogy a felek között államigazgatási jogviszony jött volna létre. Azzal védekezett, hogy a felperes követelése elévült, mert az 5 éves elévülési idő 2003-ban lejárt és a felperes semmi olyan cselekményt nem tanúsított, amely az elévülést megszakította volna. Tagadta, hogy jogellenesen járt el, hivatkozása szerint ugyanis a felperes tevékenysége zavarta a védett madarakat azok élőhelyén.

A felperes pernyertessége érdekében beavatkozott **beavatkozó**, aki a keresettel egyezően kérte az alperes marasztalását.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította, a felperest és a beavatkozót kötelezte arra, hogy egyenként 187 500 forint perköltséget fizesse meg az alperesnek és kötelezte a felperest, hogy az állam javára térítsen meg 885 000 forint eljárási illetéket.

Az ítélet indokolásában a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényre utalással hangsúlyozta, hogy a nemzeti park igazgatósága a védett természeti területek és értékek természetvédelmi kezelő hatósága volt és mind az 1996. november 8-i, mind az 1997. április 21-i felperesnek küldött levele megfogalmazásakor hatósági jogkört gyakorolt, ugyanúgy, mint 1998. május 5-én. Megjegyezte, hogy a 341/2004. (XII.22.) Korm. rendelet 23. § (3) bekezdése alapján a Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség csak a természetvédelmi és tájvédelmi hatósági feladatok tekintetében általános jogutódja a nemzeti park igazgatóságnak, a hatáskör-változás azonban anyagi jogi jogviszonyokat nem érint.

Megítélése szerint a felperes követelése elévült. A KGD 1992/215. számú eseti döntésére utalással kiemelte, hogy az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésére vonatkozó

igény elévülése a követelés esedékességétől kezdődik, a követelés pedig a hatósági intézkedéssel okozott károsodás bekövetkezésekor esedékes. Úgy foglalt állást, hogy az elévülés kezdete 1998. március 1. - ahogyan azt a Fővárosi Bíróság is megállapította első fokú ítéletében -, míg a 2 000 000 forint kamatmentes támogatás, mint felperest ért kár tekintetében, annak visszafizetési határideje, 1999. december 31. Ezekhez képest a felperes a Debreceni Városi Bíróság előtt igényét a 2009. november 23-án érkeztetett fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemben érvényesítette, azaz a követelés ekkorra elévült.

Álláspontja szerint a felperes és a beavatkozó alaptalanul hivatkozott az elévülés nyugvására. A Ptk. 326. § (2) bekezdése rendelkezésének felhívása után kifejtette, hogy a felperes szerint Dr. **K. G.** 2008. szeptember 26-i tanúvallomása volt az az esemény, mely az elévülés nyugvásának megszűnését eredményezte, ekkorra a felperes követelése már elévültnek volt tekinthető és a jogszabály által írt 1 éves határidőn belül a felperes igényét nem érvényesítette, hiszen a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelme csak 2009. november 23-án érkezett a bírósághoz.

Megítélése szerint alaptalanul hivatkozott a felperes arra is, hogy korábban nem ismerte fel azt, hogy az 1998. május 5-i levélben megfogalmazott kamerázást megtiltó intézkedés alaptalan volt. Utalt a beavatkozó PKKB előtti perben előterjesztett 2002. szeptember 5-i előkészítő iratára, illetve az ugyancsak általa 2002. június 27-én megfogalmazott, a minisztériumba küldött levélben kifejtettekre. Megjegyezte ugyanakkor, hogy a felperes alaptalanul tulajdonít kiemelt jelentőséget Dr. **K. G.** tanúvallomásának, abból ugyanis az a következtetés vonható le, hogy ő maga javasolta, hogy 1998-ban a kamerázást ne engedélyezzék, ezt írásban is megfogalmazta, amiből az tűnik ki, hogy a tanú véleménye szerint sem volt indokolatlan a kamerával történő megfigyelés megtiltása.

Végül hangsúlyozta, hogy ha a felperes úgy gondolta, hogy hamis indokkal tiltották meg a kamerázást az alperes 7. számú tavánál, az a felperes tévedése lehet, de nem a Ptk. 326. § (2) bekezdésében megfogalmazott menthető ok.

A Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a pereszes felperest és a beavatkozót az alperes részére perköltség megfizetésére, valamint az ügy tárgyi illetékfeljegyzési jogos volta folytán felmerült illeték állam javára történő megtérítésére. Az illeték összegénél figyelembe vette, hogy a felperes a fizetési meghagyásos eljárásban 15 000 forint illetéket már lerótt.

Az ítélettel szemben előterjesztett fellebbezésében a felperes tartalma szerint az ítélet hatályon kívül helyezését kérte azzal, hogy a másodfokú bíróság utasítsa a megyei bíróságot a per érdemi tárgyalására. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a felek jogviszonya tekintetében helyesen foglalt állást akként, hogy a felek között államigazgatási jogviszony jött létre, tévedett azonban akkor, amikor a követelés elévülését állapította meg, mert tévesen határozta meg az igényérvényesítése kezdő időpontját, ebből következően a követelése elévült voltát.

Hangsúlyozta, hogy követelését a Debreceni Városi Bírósághoz 2009. szeptember 14-én benyújtott és ott 2009. szeptember 15-én érkezett keresetlevelében fogalmazta meg. Ezt a tényt az első fokú ítélet nem vette figyelembe, és noha megállapította, hogy az elévülés nyugvását megszakító körülmény 2008. szeptember 26-án, Dr. **K. G.** tanú vallomásának tételével történt meg, tévedett, amikor úgy foglalt állást, hogy ehhez képest 1 éven belül az igényét nem érvényesítette.

Rámutatott, hogy a tanúvallomás előtt egyetlen körülmény sem merült fel, amely azt igazolná, hogy ő tudott arról, hogy az alperes 1998. május 5-i határozata jogsértő és kára ebből ered. E levél az a káresemény, amely az elévülés megkezdésének időpontját, egyszersmind az elévülés nyugvása kezdetének időpontját is jelenti. Tévedett a megyei bíróság akkor, amikor az ítéletében felhívott, a beavatkozó által megfogalmazott nyilatkozatokból azt a következtetést szűrte le, hogy már korábban tisztában lett volna az alperes intézkedésének jogszerűtlenségével. Az alperes ugyanis arra hivatkozva tiltotta meg 1998-ban a kamerázást, hogy a madarak száma a 7. számú tónál töredékére csökkent a korábbi évek számához viszonyítva, ennek az állításnak a valótlan volta csak Dr. **K. G.** 2008. szeptember 26-i tanúvallomásából vált ismertté. Az a beavatkozó kijelentés, hogy „megalapozatlanul állították a zavarás tényét”, a természetvédelmi örök tevékenységére, levelére vonatkozik, ám az alperes határozata nem ezen alapul.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú eljárásban kifejtett azon álláspontját, hogy az elévülés nyugodott a folyamatban volt „előzetes eljárás” befejezéséig, a megyei bíróság nem értékelte, ezzel kapcsolatban az indokolás semmilyen megállapítást nem tartalmaz. Ez az „előzetes eljárás” a minisztériummal szemben, a Fővárosi Bíróság előtt kezdeményezett per volt, amely jogerősen csak 2009. április 24-én fejeződött be, s ehhez képest - még ha valósnak fogadná el a megyei bíróság azon megállapítását, hogy igényét csak 2009. november 23-án terjesztette elő - az 1 éves határidő semmiképpen nem telt el, így igényét határidőn belül érvényesítette.

Rámutatott, hogy az alperes csak 1998-ra vonta vissza a kanalas gépek filmezésére adott korábbi engedélyét, ez egy szakmai jellegű kérdés volt, amellyel kapcsolatban a felettes szerv, a minisztérium előírásának megfelelően kellett előzetes eljárást lefolytatni.

Kiemelte, hogy az elévülés nyugvását megszakító körülményként nem csupán Dr. **K. G.** tanúvallomását jelölte meg, hanem a minisztérium hivatalos nyilvántartásában szereplő, a madárlétszámra vonatkozó adatokat is, amelyek ugyanakkor váltak ismertté számára, mint Dr. **K. G.** tanúvallomása. E kérdés pontos tisztázása érdekében lett volna szükség a természetvédelmi örök szolgálati naplójának becsatolására, amelyet indítványozott is, ám az elsőfokú bíróság bizonyítási indítványának nem adott helyt.

Álláspontja szerint az elévülés nyugvásával kapcsolatban a megyei bíróság tévesen, a korábbi perből kiemelt két adatra hivatkozott és nem vette figyelembe az előtte folyó eljárásban felmerült bizonyítékokat.

Aláhúzta, hogy az 1998. május 5-i levélben megfogalmazott téves adatközlés az alapja a kártérítési igényének, ezen adatközlés téves voltát szubjektív oldalról csak 1998

szeptemberében ismerte fel, addig az elévülés nyugodott, az csak 2008. szeptember 26-án szakadt meg. Ehhez képest a jogszabály által előírt határidőn belül érvényesítette igényét, amit a megyei bíróság tévesen minősített elévültnek. Álláspontja szerint az elévülés nyugvásával kapcsolatos döntést megelőzően az alperes kárfelelősségét is vizsgálnia kellett volna az elsőfokú bíróságnak, csak az alapján foglalhatott volna állást abban a kérdésben, hogy mi az, ami elévült. E vizsgálatot azonban a megyei bíróság nem folytatta le.

A beavatkozó fellebbezésében a felperes által előterjesztett fellebbezésnek megfelelően kérte a másodfokú bíróság döntését. Előadta, hogy a felperes fellebbezésével minden tekintetben egyetért, annak minden elemét saját fellebbezése elemének kéri tekinteni. A felperes érveit azzal egészítette ki, hogy a megyei bíróság nem indokolta meg, hogy bizonyítási indítványa ellenére miért nem szerezte be a természetvédelmi örök szolgálati naplóját, ezzel ugyanis indokolási kötelezettségét sértette meg. Megítélése szerint vizsgálnia kellett volna a bíróságnak, hogy valós jogsértésre hivatkozott-e a felperes, ez ugyanis az elévülés, illetve annak nyugvása szempontjából megkerülhetetlen tényező. Kiemelte, hogy az alperes „határozata” a madarak 1998. évi számát illetően téves adatokon alapult, miként az Dr. **K. G.** tanúvallomásából kiderült, míg **B. M.** hamisan azt állította, hogy 1997-ben ő belépett a nemzeti park védett területére és ezzel zavarta a madárvilágot. E kérdés megnyugtató tisztázása végett is szükség lett volna a természetvédelmi örök szolgálati naplójának beszerzésére.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását és a fellebbezők költségben való marasztalását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes követelése elévült. Rámutatott, hogy a 2009. szeptember 15-én benyújtott keresetlevél nem felelt meg a Pp. 121. §-ában foglalt követelményeknek, a szabályos igényérvényesítés pedig 1 éven túl történt.

Az ítélet tábla a fellebbezéseket tartalmuk szerint akként értékelte a Pp. 3. § (3) bekezdésének szem előtt tartásával, hogy a felperes és a beavatkozó az elsőfokú bíróság határozatának hatályon kívül helyezését és a megyei bíróság új eljárás lefolytatására, új határozat hozatalára, a per érdemi tárgyalására való kötelezését kéri. A fellebbezéseket azonban alaptalannak találta.

A felperes keresetének jogalapja a Ptk. 349. § (1) bekezdésében szabályozott államigazgatási jogkörben okozott kár.

A Ptk. az államigazgatási jogkör fogalmát nem határozza meg. A miniszteri indoklás hangsúlyozza, nem az eljáró szerv minősége, hanem a konkrét tevékenység alapján kell megállapítani, hogy államigazgatási tevékenységről van-e szó. Egymagában tehát az, hogy a kár államigazgatási tevékenységet kifejtő szerv alkalmazottjának, illetőleg tagjának ténykedése vagy mulasztása folytán keletkezett, még nem vezethet e jogszabály alkalmazására. Ebben a kérdésben a bírósági gyakorlatnak kell az irányadó szempontokat kialakítania.

A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiuma PK. 42. számú állásfoglalása a) pontjában arra mutatott rá, hogy „a Ptk. 349. §-ának alkalmazása szempontjából államigazgatási

jogkörben okozott kárnak csak az államigazgatási jellegű, tehát közhatalom gyakorlása során kifejtett szervező-intézkedő tevékenységgel, illetőleg ennek elmulasztásával okozott kárt lehet tekinteni".

A Legfelsőbb Bíróság egy eseti döntésében (BH. 2002. évi 12. számú jogeset) kifejtette, hogy „nem az eljáró szerv minősége, hanem az adott kártérítési igény alapját képező tevékenysége dönti el: közhatalmi feladata ellátása körében okozta-e a kárt". Ha ugyanis az államigazgatási szerv nem közhatalmi feladata körében eljárva okozott kárt, a Ptk. 349. § (1) bekezdése alkalmazásának nincsen helye.

Az államigazgatási szerv által gyakorolt szervező-intézkedő jogkörnek csak egy része a hatósági jogkör.

Közhatalmi tevékenységnek minősül - ugyanakkor nem hatósági tevékenységnek - például a bűnjelként lefoglalt dolog őrzése, s ha ennek során a dolog károsodik, az őrző szerv (rendőrség, ügyészség, bíróság) kártérítési felelősségének alapja a Ptk. 349. §-a (4/2006. PJE határozat). Az egészségügyi pénztár is közhatalmi jellegű tevékenységet gyakorol, ha az egészségügyi szolgáltató (magánorvos) számára előírja, hogy mely tevékenységei során, milyen támogatottság mellett jogosult gyógyászati segédeszköz vényeket felírni. Ez a tevékenység sem minősül azonban hatósági jogkörben kifejtett tevékenységnek (BDT. 2010. évi 2175. számú jogeset). A polgármesteri hivatal a közúti forgalom szervezése, a jelzőtáblák, jelzőlámpák elhelyezése során a közhatalom gyakorlása körében szervező-intézkedő tevékenységet lát el, de nem hatósági jogkört gyakorol (BH. 2002. évi 435. számú jogeset).

A környezetvédelmi felügyelőségek, valamint a nemzeti park igazgatóságok feladat- és hatásköréről, továbbá a környezet- és természetvédelmi főfelügyelőségről szóló 211/1997. (XI.26.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése szerint a környezetvédelmi igazgatás, valamint a természetvédelmi igazgatás hatósági, szakhatósági feladatait a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter irányítása alatt álló

- a) hivatali szervezet
- b) a környezet- és természetvédelmi főfelügyelőség
- c) a területi környezetvédelmi hatóságok, valamint a természetvédelem állami területi szervei a nemzeti park igazgatóságok látja el.

A rendelet 6. § (1) bekezdése részletezi, hogy a nemzeti park igazgatóságok állami feladatként ellátandó alaptevékenységük körében

- a) gyakorolják a külön jogszabályokban meghatározott, a természet védelmével kapcsolatos első fokú hatósági jogkört
- n) ellátják a vagyonkezelői feladatokat a kincstári vagyonkörbe tartozó vagyonkezelésében lévő védett természeti területek és védett természeti értékek tekintetében
- o) ellátják a védett természeti értékek, a védett természeti területek természetvédelmi kezelésével kapcsolatos feladatokat, kivéve, amelyeket más szerv vagy természetes személy köteles ellátni.

Az ítéletábra megítélése szerint az alperes eljárása a rendelet 6. § (1) bekezdés n) és o) pontjai értelmében minősül államigazgatási eljárásnak. Így tehát, amikor 1996. november

8-án hozzájárult a kamerarendszer telepítéséhez, 1997. április 21-én engedélyezte a kanalas gémelek videokamerával való felvételét, majd 1998. május 5-én a kékvércse és a fehér gólya filmezését, videokamerával való megfigyelését, ugyanakkor a kanalas gémelek filmezését nem engedélyezte, államigazgatási jogkörben eljárva - az adott terület tulajdoni helyzetétől függően - vagyonkezelői vagy a természeti értékek védelmével kapcsolatos jogokat gyakorolt.

Mindemellett nem kétséges, hogy ezen alkalmakkor nem hatóságként járt el, ezért eljárására sem az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény, sem az azt 2005. november 1-től felváltó, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény szabályai nem alkalmazhatók, melyből következően a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságnak nem kellett határozatot hoznia, nem kellett jogorvoslati lehetőséget biztosítania a levelében megfogalmazottak kapcsán, továbbá a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium e tekintetben nem volt felettes szerve az alperesnek.

Az elsőfokú bíróság által felhívott 314/2004. (XII.22.) Korm. rendelet, majd az azt 2006. január 1-től hatályon kívül helyező 276/2005. (XII.20.) Korm. rendelet hatályba lépése óta a nemzeti park igazgatóságnak csak hatósági feladatai nincsenek, de más, korábban is hatáskörébe tartozó ügyekben változatlanul államigazgatási szervként jár el, e tekintetben a rendelet jogutódlásról nem rendelkezik.

Az ítélet tábla osztja a megyei bíróság azon álláspontját, hogy a felperes követelése elévült.

Az elévülés jogpolitikai indoka az, hogy a jog a huzamosabb ideig bizonytalan jogi helyzetek rendezésére törekszik; márpedig bizonytalanságot jelent az, ha a jogosult a követelését hosszabb ideig nem érvényesíti. Ezért a Ptk. 324. § (1) bekezdésében a törvényalkotó úgy rendelkezett, hogy a követelések 5 év alatt elévülnek, ha jogszabály másként nem rendelkezik. A forgalom, a piac biztonsága is azt követeli meg, hogy egy idő - a törvény szerinti 5 év - után a bizonytalan jogi helyzet megszűnjön, az elévült követelés bírósági úton ne legyen érvényesíthető.

Tény, hogy az elévülés nyugodhat is. A Ptk. nem sorolja fel a jogérvényesítésnek azokat az akadályait, amelyek az elévülés nyugvására vezetnek, hanem azt mondja ki, hogy az elévülés nyugvását idézi elő minden olyan esemény, tény, körülmény, amely miatt a jogosult a követelését menthető okból nem tudja érvényesíteni.

A bírósági gyakorlat egységes abban a kérdésben, hogy az elévülés akkor kezdődik, amikor a fél az igényérvényesítéshez szükséges adatok birtokába jutott.

A felperes az adott esetben kártérítési követeléssel lépett fel az alperessel szemben. Ennek érvényesíthetőségéhez minden szükséges adattal rendelkezett már 1998-ban: tudta, hogy a keresetlevélben részletezett kára keletkezett és azt az alperes okozta az 1998. május 5-én írott levelével, amellyel nem engedélyezte a kanalas gémelek 7. tónál való filmezését. Ebből következően semmi akadálya nem lett volna annak, hogy kárigényét a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága ellen indított perben érvényesítse.

Az, hogy a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium ellen - részben más jogalapon - kártérítés iránt pert indított, nem eredményezte az alperessel szembeni követelés elévülésének nyugvását, ez az eljárás nem volt „előzetes eljárás” a jelen per szempontjából, mert nem volt szükség a „jogalap tisztázására”, tekintettel arra, hogy nem a jogalap elévülése nyugvásáról van szó, hanem a kártérítési igény időmúlás miatti érvényesíthetetlenségéről.

Ugyanígy nem tartozik az elévülés nyugvása körébe az igényérvényesítés bizonyíthatósága sem, ezért nem tekinthető Dr. **K. G.** tanúvallomása olyan körülménynek, mely a nyugvó elévülés megszakadását eredményezte, és a károsult csak ennek megismerésekor került abba a helyzetbe, hogy követelését érvényesítse. Ez a tanúvallomás csupán egy bizonyíték, egy álláspont, amit egyébként a perben a többi bizonyítékkal összevetve kell értékelnie a bíróságnak a Pp. 206. § értelmében, azaz nem tekinthető olyan kiemelt jelentőségűnek, mint amit a felperes tulajdonít neki. A felperesnek a kártérítési perben kell bizonyítania, az alperes kártérítési felelősségének megállapításához szükséges tényállási elemeket - kár, a károkozó jogellenes magatartása és a kettő közötti okozati összefüggés -, így teljesen téves az az elképzelés, hogy amíg ezek tekintetében nincs a bizonyosság állapotában a károsult, addig a követelése elévülésének nyugvása állapítható meg. Az igényérvényesítés lehetőségével kell mindössze rendelkeznie a felperesnek, s ettől kezdve az elévülési időn belül meg is kell tennie a szükséges lépéseket, hogy követelése ne évjön el.

Megjegyzi az ítéletábra, hogy abban helytálló a felperes érvelése, hogy ha az elévülés 2008. szeptember 26-ig nyugodott volna, a Ptk. 326. § (2) bekezdésében írt 1 éves határidő elmulasztása nem lenne megállapítható, igényét ugyanis 2009. szeptember 15-én a Debreceni Városi Bírósághoz benyújtott keresetlevelével érvényesítette. Az alperes fellebbezési ellenkérelmében ezzel kapcsolatban írt fejtegetés téves. Az elévülést ugyanis a követelés bírósági úton való érvényesítése is megszakíthatja a Ptk. 327. § (1) bekezdése értelmében. A jogszabály nem írja elő, hogy erre csak a Pp. 121. §-ában írt feltételeknek megfelelő keresetlevél alkalmas, hanem azt tekinti ilyennek, amelyből a kötelezett írásban értesül arról, hogy a jogosult igényt tart a követelése kiegyenlítésére.

Érdemben tehát helyes az elsőfokú bíróság álláspontja, a felperes követelése elévült, az a Ptk. 325. § (1) bekezdése alapján bírósági úton nem érvényesíthető. Tekintettel arra, hogy az alperes védekezésében az elévülésre hivatkozott, a bíróságnak mindenekelőtt e kérdésben kellett állást foglalnia, s mivel a kifogást alaposnak találta, a kártérítési követelés érdemében bizonyítási eljárást nem kellett lefolytatnia, arra a határozata indokolásában sem kellett kitérnie.

Mindezekre figyelemmel az ítéletábra a megyei bíróság ítéletét a fenti indokolásbeli helyesbítéssel a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezés eredménytelen volt, ezért a felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes részére fellebbezési eljárási költség megtérítésére. E címen az ítéletábra az alperest képviselőjének munkadíját számolta el, melynek összegét a 32/2003. (VIII.22.)

IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja, (5) bekezdése, valamint 4/A. § (1) bekezdése alapján határozta meg.

A fellebbezési eljárás során is elvesztés felperes a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illeték állam javára történő megtérítésére.

Az ítélet tábla mellőzte a beavatkozó fellebbezési eljárási költségben való marasztalását a Pp. 83. § (1) bekezdésében írtakra tekintettel, mert az alperesnek a beavatkozással kapcsolatban a másodfokú eljárásban többletköltsége nem merült fel.

D e b r e c e n, 2011. november 24.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. előadó bíró, Dr. Kocsis Ottília s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -